

EXPUNERE DE MOTIVE

Am onoarea sa va supun atentiei expunerea de motive la initiativa legislativa pentru modificarea art. 24 si art.75 alin.(1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciara

I. In ceea ce priveste modificarea art.24 din Legea nr.304/2004

Initiatorul propune modificarea dispozitiilor art. 24 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciara, care va avea urmatorul continut:

- (1) *“Completele de 5 judecatori solutioneaza **apelurile** si cererile in cauzele judecate in prima instanta de Sectia penala a Inaltei Curti de Casatie si Justitie si judeca si in alte cauze date in competenta lor prin lege, precum si ca instanta disciplinara”.*
- (2) *“Apelul prevăzut la alin. (1) nu poate fi declarat decat in favoarea inculpatului.”*

Sarcina legiuitorului este aceea de a crea norme juridice, iar in situatia in care se constata ca normele existente incalca in mod flagrant drepturile si garantiile consacrate de Constitutia Romaniei si de Conventia Europeana a Drepturilor Omului, acelasi legiuitor este obligat sa intervina si sa puna in acord prevederile vadit neconstitutionale sau neconventionale cu legile fundamentale la care ne-am referit.

Initiatorul face mentiunea ca modificarea propusa vizeaza partea din text care se refera la competenta completelor de 5 judecatori de a judeca apelurile in materie penala declarate impotriva hotararilor pronuntate de Sectia penala a ICCJ in prima instanta, scapand demersului nostru atat situatia “precum si ca instanta disciplinara”, cat si situatia “in alte cauze date in competenta lor prin lege”.

Legiuitorul, prin infiintarea completului de 5 judecatori in materie penala in sensul celor citate, a avut in vedere asigurarea respectarii principiului dublului grad de jurisdicție in materie penala, insa consider ca o asemenea solutie legislativa incalca atat Constitutia Romaniei, cat si Conventia Europeana a Drepturilor Omului.

Art. 2 al Protocolului nr. 7 din Conventia Europeana garanteaza dreptul la dublul grad de jurisdicție in materie penala, astfel:

1. *Orice persoană declarată vinovată de o infracțiune de către un tribunal are dreptul să ceară examinarea declarației de vinovăție sau a condamnării de către o jurisdicție superioară. Exercitarea acestui drept,*

inclusiv motivele pentru care acesta poate fi exercitat, sunt reglementate de lege.

2. *Acest drept poate face obiectul unor **exceptii** în cazul infracțiunilor minore, definite prin lege, sau când cel interesat a fost judecat în primă instanță de către cea mai înaltă jurisdicție ori a fost declarat vinovat și condamnat ca urmare a unui recurs împotriva achitării sale.”*

Textul citat este inspirat de dispozițiile art. 14 paragraf 5 din Pactul Internațional ONU privitor la drepturile civile și politice, potrivit cu care orice persoană declarată vinovată de săvârșirea unei infracțiuni *“are dreptul de a obține examinarea de către o jurisdicție superioară a declarării vinovatiei și a condamnării sale, potrivit legii”*.

Spre deosebire de pactul menționat, Convenția europeană, în al doilea paragraf al art.2 al Protocolului nr. 7 instituie excepții de la principiul garantării dublului grad de jurisdicție în materie penală, în situația în care condamnarea a fost pronunțată pentru *“infracțiuni minore”*, astfel cum sunt acestea definite de legea națională, precum și în situația în care cel interesat a fost judecat în prima instanță de cea mai înaltă jurisdicție a statului în cauză (Convenția Europeană a Drepturilor Omului - Comentariu pe articole, Ediția a II-a, editura CH Beck, pag. 1846 – Corneliu Barsan).

Potrivit art.126 alin.1 din Constituție *“justitia se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege”*, iar în conformitate cu alineatul 3 al aceluiași articol *“Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale”*.

Constatănd pe de o parte, că în viziune constituțională, în statul nostru rolul instanței supreme este acela de a *“asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești”* (deci, nu în raport de propria-i jurisdicție n.n.) și pe de altă parte văzând că în concepție convențională principiul dublului grad de jurisdicție este suprimat în aplicabilitatea sa în ipoteza *“când cel interesat a fost judecat în prima instanță de către cea mai înaltă jurisdicție”* ajungem la concluzia că opțiunea legiuitorului național concretizată în adoptarea art. 24 din Legea nr. 304/2004 în limitele și dimensiunea avute în vedere în prezenta expunere, este atât neconstituțională, cât și neconvențională.

În esență, trebuie observat că există o imposibilitate de natură logico-juridică de a institui jurisdicții superioare în acele situații în care competența de judecată este stabilită de lege în mod direct la nivelul celei mai înalte jurisdicții.

Soluția convențională de instituire a excepției de la principiul dublului grad de jurisdicție în materie penală își găsește pe deplin

ratiunea in argumentul expus anterior. O atare solutie este justificata totodata de ideea ca odata ce acuzatului i se creaza un regim juridic special pe criteriul *rationae personae*, in sensul ca pricina sa penala este data spre solutionare celei mai inalte jurisdicții, pe de o parte, iar pe de alta parte, ca in ceea ce priveste compunerea completului de judecata intr-o atare situatie functioneaza principiul colegialitatii (fondul este solutionat de trei judecatori), rezulta ca dreptul intern creeaza premise necesare si totodata suficiente pentru asigurarea unei judecati corecte, argumentele mai sus enumerate constituind din punctul nostru de vedere o garantie absoluta de legalitate a oricarei solutii.

Actuala reglementare creeaza posibilitatea unor situatii, sa le numim procesuale, de neacceptat. Astfel, sa presupunem ca intr-o situatie concreta, solutia pronuntata de catre completul de 3 judecatori este una de achitare. Parchetul declara recurs, iar acesta este admis cu majoritate de completul de 5 judecatori, facandu-se doua opinii separate in sensul respingerii recursului. Intr-o asemenea situatie, se constata ca dobandeste autoritate de lucru judecat o hotarare de condamnare data de 3 judecatori din 8, judecatori de acelasi rang si care functioneaza in cadrul instantei supreme, adica in cadrul celei mai inalte jurisdicții in stat. Exemplul dat tine de interpretarea *ad absurdum* a normei de drept, iar concluzia nu poate fi decat in sensul ca daca aceasta lasa posibilitatea nasterii unor solutii absurde ea trebuie suprimata.

Dispozitia constitutională inscrisa la articolul 126 alin. 3 potrivit cu care *Inalta Curte de Casatie si Justitie asigura interpretarea si aplicarea unitara a legii de catre celelalte instante judecatoresti*, potrivit competentei sale, este suficient de clara si in concordanta perfecta cu filosofia conventionala, care instituie exceptia regasita la articolul 2 paragraful 2 al Protocolului nr. 7 la Conventia Europeana a Drepturilor Omului.

In conceptia constitutională se consacra regula potrivit careia concursul dintre pactele si tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care Romania este parte, si legile interne, se rezolva in favoarea reglementarilor internationale conform principiului preeminentei dreptului international. Totodata, legea fundamentala a instituit exceptia de la regula exprimata mai sus in situatia in care dreptul intern contine dispozitii mai favorabile.

Din aceasta perspectiva se constata ca reglementarea Conventiei este in sensul exceptarii existentei dublului grad de jurisdicție in situatia in care cel interesat este judecat in prima instanta de cea mai inalta jurisdicție a statului (prin jurisdicție intelegandu-se instanta de judecata), iar legea interna prevede posibilitatea exercitarii caii de atac a apelului, chiar si in ipoteza exceptata de Conventie.

Cu toate acestea, este de remarcat ca dispozitiile din dreptul intern par a fi mai favorabile doar in aparenta, in realitate existenta dublului grad de jurisdictie, din punct de vedere al consecintelor juridice, creeaza posibilitatea inrautatirii/defavorizarii situatiei persoanei judecate (avem in vedere exemplul practic expus mai sus) si, deci, functioneaza in dauna persoanei deferita justitiei.

Ca atare, ceea ce legea interna a dorit sa instituie cu valoare de garantie suplimentara, in concret, existenta dublului grad de jurisdictie, in situatia analizata, face ca norma la care ne referim sa contravina Conventiei si implicit Constitutiei Romaniei.

Iata de ce, initiatorul apreciaza ca nu poate fi exercitata calea de atac a apelului impotriva unei hotarari pronuntata in fond de catre instanta suprema (instanta de cel mai inalt grad) decat in favoarea persoanei deferita justitiei.

II. In ceea ce priveste modificarea art.75 alin.(1) din Legea nr.304/2004

Se propune modificarea alin.(1) al art.75 care va avea urmatorul continut:

(1) *“Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie are in structura urmatoarele sectii:*

- *Sectia de urmarire penala si criminalistica;*
- *Sectia judiciara;*
- *Sectia parchetelor militare;*
- *Sectia de investigare a infractiunilor savarsite de procurori si judecatori, altele decat cele date in competenta Directiei Nationale Anticoruptie si Directiei de Investigare a Infractiunilor de Crima Organizata si Terorism;*
- *Sectia de resurse umane si documentare;*

Sectiile sunt conduse de procurori sefi, care pot fi ajutati de adjuncti. In cadrul sectiilor pot functiona servicii si birouri conduse de procurori sefi.”

Modificarea care se propune consta in infiintarea la nivelul Parchetului de pe langa ICCJ a unei sectii noi- *Sectia de investigare a infractiunilor savarsite de procurori si judecatori, altele decat cele date in competenta Directiei Nationale Anticoruptie si Directiei de Investigare a Infractiunilor de Crima Organizata si Terorism.*

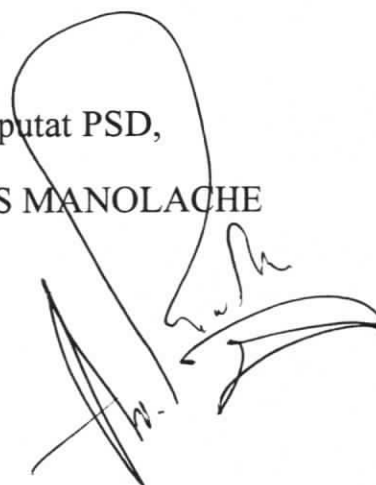
Solutia legislativa se impune data fiind ineficienta dovedita a mijloacelor legale si procedurale existente in legatura cu investigarea infractiunilor savarsite de magistrati in exercitarea profesiei. Numarul solutiilor definitive de achitare pronuntate de magistrati contrasteaza flagrant cu

numarul dosarelor penale in care acestia sunt investigati pentru fapte savarsite in exercitarea profesiei(represiune nedreapta, cercetare abuziva).

INIȚIATOR,

deputat PSD,

MARIUS MANOLACHE

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. Manolache', written over the printed name. The signature is stylized and somewhat illegible.